

KINOTEKA »U SASTAVU ARHIVA HRVATSKE« U ZAGREBU

U godini 1976. donesene su u SR Hrvatskoj i zakonske norme o čuvanju i zaštiti arhivske kino-građe. Zakonom o kinematografiji (v. Narodne novine SR Hrvatske, br. 29 od 5.VII 1976) propisano je u tom pogledu sljedeće:

.....

»VIII ČUVANJE FILMOVA I DRUGOG FILMSKOG MATERIJALA

Član 45.

Filmovi i drugi filmski materijal od povijesnog, umjetničkog, kulturnog i znanstvenog značenja ili od značenja za razvitak kinematografije čine nacionalni filmski fond zaštićen zakonom i čuvaju se u Kinoteci koja se osniva u sastavu Arhiva Hrvatske radi korištenja u znanstvene i kulturne svrhe.

Član 46.

Imaoci filmova od povijesnog, umjetničkog, kulturnog i znanstvenog značenja ili od značenja za razvoj kinematografije dužni su poduzimati trajne mjere za njihovu zaštitu i čuvanje, a Kinoteci na njezino traženje dostaviti podatke o njima.

Imaoci filmova iz stava 1. ovoga člana dužni su dozvoliti da Kinoteka izvrši presnimavanje takvog filma uz naknadu.

U slučaju da se ne postigne sporazum o visini naknade, visinu naknade utvrđuje sud u vanparničnom postupku.

Član 47.

Proizvođači domaćih filmova namijenjenih javnom prikazivanju dužni su Kinoteci, u prvoj godini prikazivanja filma, predati po jednu nekorištenu kopiju svakog proizvedenog filma s odgovarajućom dokumentacijom.

Organizacije udruženog rada za promet filmova dužne su Kinoteci predati najbolju kopiju svakog uvezenog filma odmah po isteku licence filma.

Član 48.

Kinoteka je dužna filmove i ostali kinematografski materijal prikazivanjem i na drugi način staviti na korištenje svima zainteresiranim, u skladu s propisima o organizaciji i radu Kinoteke koje će donijeti Arhiv Hrvatske.

Za izvršenje poslova iz stava 1. ovoga člana Kinoteci pripada odgovarajuća naknada.«

.....

Uz odgovarajuću pomoć zajednice u pogledu financijskih sredstava i rješavanja problema smještaja, treba se nadati, da će Arhiv Hrvatske uspješno vršiti ovaj novi zadatak koji mu je povjeren republičkim zakonom o kinematografiji.

B. Stulli

ZA NOVU ZGRADU ARHIVA HRVATSKE U ZAGREBU

Sabor SR Hrvatske donio je 2. VII 1976. novu odluku »o učešću SR Hrvatske u financiranju izgradnje kapitalnih objekata kulture od nacionalnog značenja«, među koje objekte, kako je poznato, spada i nova zgrada Arhiva Hrvatske u Zagrebu.

Prije nego podsjetimo na odobrenu koncepciju nove arhivske zgrade i prikazemo sadržaj citirane saborske odluke, navest ćemo kronologiju sada već pozamašnog historijata napora Arhiva Hrvatske, da nekako riješi svoj najteži problem — smještaj tako dragocjenog blaga za hrvatsku povijest koje mu je povjereno na čuvanje.

1. Već pedesetih godina, uskoro nakon oslobođenja zemlje, uslijed vrlo velikog priliva arhivalija, koje je neizbježno trebalo preuzeti, Arhiv se našao raskomadani i dekoncentriran na sedam raznih mjesta. Od toga su šest u gradu Zagrebu, a sedmo 58 km udaljeno od Zagreba. Sjedište ustanove ostalo je u zgradi na Marulićevom trgu 21, zgradi dovršenoj za vrijeme Austro-Ugarske 1913. god. za potrebe Sveučilišne biblioteke i Zemaljskog arhiva Trojedne Kraljevine. Svega 1.480 dužnih metara polica u spremištu što ga je Arhiv imao u toj zgradi bilo je već ranije popunjeno, a to je sada bila tek šestina sveukupne građe koju je Arhiv preuzeo. Skoro svih onih šest preostalih mjesta, na kojima se Arhiv sustanarski smjestio, nisu nikako podesna da pruže često ni osnovne mogućnosti za prosječno siguran smještaj. Vrlo nepovoljni su bili i higijensko—tehnički uvjeti rada za većinu radnog kolektiva Arhiva Hrvatske. Potreba nove zgrade postala je zaista više nego urgentna. I Arhiv Hrvatske i Arhivski savjet Hrvatske (od početka svog djelovanja 1957. god.) nisu propuštali, da svakom prigodom ističu značenje i složenost ovog problema. Nije bilo u pitanju samo to što se radi o faktički najstarijoj hrvatskoj kulturnoj ustanovi, niti se radilo samo o tome da se nijedna kulturna ustanova u Jugoslaviji, i baš doslovno niti jedna, ne nalazi u tako teškoj smještajnoj situaciji, već prije svega i nadalje, da je Arhiv Hrvatske po obimu i sadržajnoj vrijednosti svog arhivskog fundusa ne samo najznačajnija arhivska ustanova hrvatskog naroda, već spada među najznačajnije arhive u Jugoslaviji. Tako dragocjeno arhivsko blago nije se smjelo ostaviti u tako kritičnim smještajnim prilikama. Pitanje faktičke odgovornosti za sigurnost ovoga blaga nije se moglo ostavljati stalno otvorenim i neriješenim.¹ Uz opisane smještajne prilike nije se ta odgovornost mogla tek tako olako prebaciti isključivo na leđa direktora i radnog kolektiva Arhiva Hrvatske. I brigu o radnim uvjetima arhivskih radnika Arhiva Hrvatske trebalo je pretvarati u konkretna djela. Međutim, sve su inicijative zastajale na nedostatku financijskih sredstava. Arhiv Hrvatske je »donosio zaključke« o potrebi pripreme tehničkih elaborata za novu zgradu, pa da barem tehnička dokumentacija bude gotova u vrijeme kada će konačno biti na raspolaganju financijskih sredstava. Ni to se nije moglo ostvariti, već se konstatiralo, kao npr. 1959.: »Zaključak o potrebi pripreme prethodnih elaborata za gradnju nove arhivske zgrade, koja bi se realizirala u etapama, nije izvršen zbog pomanjkanja financijskih sredstava u tu svrhu« (v. Arhivski vjesnik, sv. III, str. 507, u izvještaju o radu Arhiva Hrvatske u toku god. 1959).